

می‌رود، شتاب‌زده و بی‌تمیز فراچنگ می‌گیرد. به نزد هایدگر، آنچه محکوم است هرزه‌درایی است، نه جانورخویی، حال آنکه سازش و همدستی با جانورخویان تقصیر حقیقی هرزه‌درایانی است که به خودی خود بسی بی‌گناه‌تر از جانورخویانند. هایدگر به محض این که می‌خواهد هرزه‌درایی را به سکوت مربوط کند، صدای چکاچاک سلاح از کلامش به گوش می‌رسد.

دازاین برای آن که بتواند خموشی گزینند، باید سخنی بهرگفتن داشته باشد؛ این بدان معناست که دازاین باید به گشودگی^۱ خویشمند و سرشار خویش دسترسی داشته باشد. آنگاه است که سخن‌پوشی^۲ چیزی را آشکاره و هرزه‌درایی را منکوب می‌کند.^۳

زبان هایدگر هر قدر هم که واژه‌ای جون «منکوب کردن» را به ندرت به کار برده، اساساً زبان قدرت است. اما پیش از این در رایش هیتلری این نکته به اثبات رسیده است که آنچه این زبان فرادید دارد با واقعیت حاضری که از آن

1. Entschlossenheit

^۳. در متون هایدگر واژه‌هایی که به معنای غلبه، چیرگی، نصرف، فراچنگ گرفتن، درشکافتن و مانند آنهاست از دیده نازک‌بین بنهان نمی‌ماند، و در حالی که او از سخن‌نوشی و گفتگو میان انسان و هستی سخن می‌گوید، زبان و بیانش چندان شباهتی به زبان فروتنانه دعا ندارد. این موضوع احتمالاً از اسباب تفاسیر دوگانه متکلمان از آثار هایدگر است. هانس بوناس در کتاب پدیده‌دار زندگی از همین رو به متکلمان بنامی چون رو دلف بولتمان، هاینریش آلت و ارنست فوج که تفکر هایدگر را بروافق الهیات مسیحی تفسیر می‌کنند، خصوصیت به شدت نزدیک آمیز این تفکر را گوشزد می‌کند. راگرانسکی نیز در استادی از آلمان به خصلت زورگیرانه و نصرف طلب اندیشه هایدگر به ویژه در دوران طلبگی اشاره می‌کند. اما واژه‌ای که در نقل قول آدرنو به «منکوب می‌کند» ترجمه‌اش گرده‌ایم در اصل از مصدر *niederschlagen* است که در مشتذنی به معنای ضربه فنی کردن یا ناکداون کردن و در اصطلاح سیاسی و دولتی به معنای فرونشاندن شورش به کار می‌رود. لغو، فسخ، از بین بردن، موقرف کردن و بالاخره چشم پوشیدن و از چشم انداختن معانی دیگر این واژه است. مککواری ترجیح داده که ملاجم‌ترین معادل یعنی *do away with* (چشم پوشیدن) را در مقابل آن به کار ببرد، ما آن را به «منکوب کردن» برگردانده‌ایم نه تنها از آن جهت که با من همخوان‌تر است بلکه سوای این از آن رو که آدرنو نیز در جملات بعد به همین معنا اشاره می‌کند. مترجم انگلیسی کتاب آدرنو دچار این خطأ شده که نقل قول را از ترجمة مککواری اخذ کرده است، که سردگمی خواننده را در پی دارد. - م.

2. Verschwiegenheit

شکوه می‌کند همداستان است. هایدگر بر آن است که تحت سلطه همگان [یا منتشران] هیچ کس مجبور نیست مسئولیتی را بر عهده بگیرد:

«همگان» همه جا کنار گوش دازاین است، اما به طریقی که وقتی دازاین ملزم به تصمیم گرفتن می‌شود، این «همگان» همواره دردانه از کنار گوش او گریخته است. با این همه، از آن جا که «همگان» چنین می‌نماید که هر داوری و تصمیمی از آن اوست، مسئولیت پذیری را از دوش افراد دازاین بر می‌دارد. گویی «همگان» می‌تواند عهده‌دار آن شود که انسان مدام خود را به او ارجاع دهد. «همگان» به ساده‌ترین وجهی می‌تواند مسئول هر چیزی باشد، چرا که او کسی نیست که بر او لازم افتد چیزی را ضمانت کند. همواره «همگان» بود که چنان کرد و با این همه، می‌توان در باره‌اش گفت که او هیچ کس نبود. در هر روزینگی دازاین آز که اغلب امور از طریق او جاری می‌گردد کسی است که در باره‌اش توان گفت که او «هیچ کس» نبود.^۱

این درست همان روای کلی است که تحت سلطه ناسیونال سوسیالیسم با دستاویزی چون مأمورِ معذور جامه عمل پوشید و بعدها شکنجه گران گوش به فرمان آن را بهانه توجیه خود قرار دادند. آن جا که هایدگر به میانمایگی^۲ می‌پردازد، طرحی کلی از همگان [یا منتشران] ترسیم می‌کند که به نزدیک تر وجهی با آنچه در مناسباتِ مبادله جاری است همبسته می‌گردد.

شیوه هستی «همگان» شیوه‌ای است که ویژه خود اوست. با «هستی»^۳ ناظر به گرایشی است که ما آن را «فاصله‌گیری» نامیدیم. بنیاد این گرایش در آن است که بایکدگرآستی^۴ از آن رو که بایکدگرآستی است خود را دلنشغول «میانمایگی»، که خصلت اگزیستانسیال «همگان» است، می‌کند. «همگان» بنابه هستی اش ذاتاً به گرد میانمایگی می‌چرخد. هم از این رو، «همگان» خود را در میانمایگی آنچه به او تعلق دارد، در میانمایگی آنچه به نزد او معتبر یا نامعتبر است و در میانمایگی آنچه او را کامکار یا وادار به انکار

1. Martin Heidegger, *Sein und Zeit*, p. 127.

2. Durchschnittlichkeit

3. Mitsein

4. Miteinandersein

می‌کند، نگه می‌دارد. این میانمایگی در پیشنهاد^۱ آنچه می‌توان یا شاید بتوان جرئت انجام دادنش را داشت مراقب هر آن مستثنایی است که خود را پیش اندازد. هر آنچه مرتبی اولی و پیشین دارد بی‌همه به زیرکشانده می‌شود و فرودین می‌ماند. هر آنچه سرآغازین است شبانه با نقش و نگار آنچه از مدت‌ها پیش از این معلوم ما بوده است مستور می‌گردد. تنها آنچه حاصل پیکار است زبده که به کارش برند. رازها همه‌سر از تنگ و تا می‌افتد. میانمایگی با این دلمشغولی، گرایش ذاتی دیگری را نیز که به دازاین تعلق دارد پنهان می‌کند. ما این گرایش را همسطح‌سازی همهٔ امکانات هستی می‌نامیم.^۲

در این‌جا همسطح‌سازی به مثابهٔ گونه‌ای زورتوزی است که نخبگان در مقام کسانی که خود را در سرتبه‌ای اولی می‌دانند آن را حقی انصهاری می‌شمرند که می‌خواهند تنها خود از آن بهره برند، و این همسطحی چیزی نیست مگر آنچه گاهی برای یک طرف مبادله پیش می‌آید و او را ناگزیر می‌کند تا مبادله را به موازنه کاهش دهد. اقتصاد سیاسی سنجهٔ نقد خود را ارزش مبادله‌ای می‌گیرد که ملاک آن ساعت کار اجتماعی‌ای است که باید به طور متوسط صرف شود. صدیت با گمنامی در نظام سرمایه‌داری در ستیزهٔ خود با همگان [یا منتشرانی] که از وجه سلبی و منفی هستی‌شناسی شده‌اند، به عمد و با طیب خاطر در برابر آنچه خود را به عنوان قانون ارزش^۳ به ما می‌قبولاند دیده بر هم می‌گذارد – دردی که به واژه‌ها مجال نمی‌دهد تا بگویند که آن درد از کجاست. این گمنامی، که برآمدگه اجتماعی آن بدیهی و خالی از هرگونه ابهام است، وقتی به امکان هستی تعبیر شود، آن جامعه نیز سبکبار و تبرئه می‌شود و مناسبات اعضای خود را متعین و در عین حال صلاحیت آن‌ها را سلب می‌کند.

جنبیش‌انگیزی واژه‌ها در این‌جا بی‌هیچ تردیدی از همان ابتدا فی‌نفسه